

Výukový program pro II. stupeň ZŠ BLÍŽE K UKRAJINCŮM

METODICKÉ LISTY

PRO UČITELE

Kontakt

CEGV Cassiopeia, Jizerská 4,
České Budějovice, 370 11
mkv@cegv-cassiopeia.cz, www.cegv-cassiopeia.cz
Tel: 385 520 951, 725 515 944

Cílová skupina: II. stupeň ZŠ

Časová dotace: 90 min./120 min.

Anotace:

Lidé vnímají cizince spíše jako nebezpečí. Někoho, kdo může ohrozit jejich klidný život. Je to pravda? Nebo je skutečnost trochu jiná? Tento program věnujeme otázkám týkajících se spolužití Čechů a Ukrajinců v ČR. Společně prozkoumáme důvody, proč lidé z Ukrajiny odjíždí za prací do ciziny a proč si vybírají právě ČR. Jak je vnímáme a jak se jim v ČR asi žije? Jsou pro nás přítěží nebo máme z jejich pobytu a práce prospěch? Na tyto a další otázky se pokusíme společně najít odpověď.

RVP:

Český jazyk a literatura – komunikační a slohová výchova; Výchova k občanství – člověk ve společnosti; OSV - sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace), morální rozvoj (hodnoty a postoje); VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, poznáváme Evropu a svět; MKV – lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity

Autorský tým:

Ing. Bianka Machová

Mgr. et Bc. Dita Kalousová

Mgr. et Bc. Martina Tušková

Vydalo: CEGV Cassiopeia, 2012

DOPORUČENÉ INFORMAČNÍ ZDROJE:

ARPOK, o. p. s. **MULTI KULTI menšiny v ČR. Metodická příručka pro základní školy.** 1. vyd. Olomouc: Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, 2007. 149 s. ISBN 978-80-254-5225-7.

CÍLKOVÁ, E., BOREŠOVÁ, P. **Náměty pro multikulturní výchovu: poznáváme jiné národy.** 2. vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7367-890-6

KRCHOVÁ, A. **Jeden rok v nové zemi.** 1. vyd. Havlíčkův Brod: Evropská kontaktní skupina v ČR, 2010. 160 s. ISBN 978-80-904452-2-2.

MOORE, D. Czechkid - **Metodické náměty pro pedagogy.** Praha: British Council, 2009. 105 s. ISBN 978-80-239-8918-2.

ŠÍŠKOVÁ, T. ed. **Výchova k toleranci a proti rasismu. Multikulturní výchova v praxi.** Portál s.r.o., Praha 2008. 2. vyd. 280 s. ISBN 978-80-7367-182-2.

ŠÍŠKOVÁ, T. ed. **Menšiny a migranti v České republice.** Portál s.r.o., Praha 2002. 1. vyd. 200 s. ISBN 80-7178-648-9.

VARIANTY. **Interkulturní vzdělávání – příručka nejen pro středoškolské pedagogy.** Praha: Člověk v tísni, o.p.s., 2002.

www.czechkid.cz - projekt o multikulturalitě očima dětí

www.ukrajinci.cz - základní informace o ukrajinské diaspoře v České republice

www.varianty.cz - vzdělávací program společnosti Člověk v tísni, o.p.s.

DALŠÍ NÁMĚTY:

- ✦ Uvařte si s žáky ukrajinský boršč.
- ✦ Promítněte žákům příběh 10-ti letého chlapce Jakuba, který se se svými rodiči přestěhoval do České republiky: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267718319-jmenuji-se/210572230650002-jmenuji-se-jakub/>
- ✦ Naučte se několik slov ukrajinsky.
- ✦ Přečtěte a rozeberte s žáky příběh Nikolaj Šuhaje loupežníka (dle knihy Ivana Olbrachta).

POPIS VÝUKOVÉHO PROGRAMU

Aktivita	Popis aktivity	Očekávané výstupy
Úvod do tématu	Lektor krátce uvede téma výukového programu.	✦ Žáci jsou uvedeni do tématu výukového programu.
Ukrajinec / Ukrajinka	V plénu třídy zapíší žáci na balicí papíry vše, co je napadá k pojmům „Ukrajinec/Ukrajinka“ a „Moje vysněná práce“. Lektor s žáky diskutuje o jejich osobních zkušenostech s lidmi z Ukrajiny a o tom, odkud mají informace, které je k pojmu „Ukrajinec/Ukrajinka“ napadly. Lektor seznámí žáky s profesemi, které Ukrajinci v ČR nejčastěji vykonávají. Následně žáci porovnávají tyto profese s profesemi, které by oni sami chtěli v budoucnu dělat.	✦ Žáci poznají, že mnoho informací, které o Ukrajincích máme, nepochází z osobní zkušenosti. ✦ Žáci jsou si vědomi, že tyto informace mohou být zkresleny. ✦ Žáci jsou si vědomi nebezpečí generalizování informací. ✦ Žáci jsou informováni o profesích, které vykonávají v ČR cizinci. ✦ Žáci jsou si vědomi, že z velké části se jedná o profese, o které nemají Češi zájem. Na druhou stranu ví, že se jedná o profese, které jsou pro naši společnost užitečné.
Co víme o Ukrajině?	Žáci odpovídají na kvízové otázky týkající se Ukrajiny a lektor v průběhu doplňuje další informace.	✦ Žák je seznámen se základními informacemi o Ukrajině.
Příběhy lidí	Žáci jsou rozděleni do skupin. Každá skupina dostane text, se kterým následně pracuje. Každý text obsahuje informace o konkrétním člověku z Ukrajiny.	✦ Žáci jsou seznámeni s několika příběhy Ukrajinců žijících v ČR.
Závěr	Lektor řídí diskuzi v plénu třídy o pocitech žáků a o nových poznatcích získaných v průběhu programu.	✦ Žáci si upevní a zopakují výstupy z programu.

Doporučení pedagogům:

Pro lepší osvojení a zažití znalostí a dovedností z tohoto programu doporučujeme:

- ✦ Zpochybňovat generalizující výroky žáků spojené se zařazováním lidí do skupinových kategorií.
- ✦ Rozvíjet u žáků empatii.
- ✦ Pro zopakování informací o Ukrajině a životě na Ukrajině a pro jejich srovnání s ČR je ideální tzv. metoda Vénových diagramů. (Popsána v metodickém listu Cesta k porozumění, který si můžete stáhnout na www.cegv-cassiopeia.cz).

NAVAZUJÍCÍ AKTIVITY

Není revoluce jako revoluce

Časová dotace: 90 min.

Cíle:

- Žáci získají a utřídí si informace o Sametové revoluci.
- Žáci získají a utřídí si informace o Oranžové revoluci na Ukrajině.
- Žáci prozkoumávají část historie Ukrajiny.
- Žáci nacházejí podobnosti i rozdíly v historii ČR a Ukrajiny.
- Žáci si procvičí dovednost spolupracovat.

RVP:

Informační a komunikační technologie – vyhledávání informací a komunikace, zpracování a využití informací; Výchova k občanství; Dějepis; VMEGS; VDO; OSV – sociální rozvoj (komunikace, kooperace a kompetice)

Pomůcky: psací potřeby, papíry, zdroje informací o Sametové revoluci v Československu a Oranžové revoluci na Ukrajině (internet, vytištěné články, publikace)

Poznámky pro pedagogy:

Tato aktivita vyžaduje předchozí přípravu pedagoga (informace o Sametové a Oranžové revoluci).

Postup:

1. Úvod

Zeptejte se žáků, co si představí, když se řekne revoluce. Po objasnění významu slova revoluce jim můžete říct, že si budete povídat o dvou revolucích, které byly důležitými historickými událostmi v evropských zemích. Jedná se o Sametovou revoluci (bývalé Československo) a Oranžovou revoluci (Ukrajina).

2. Sametová revoluce

Nechte žáky říkat vše, co je napadne v souvislosti se Sametovou revolucí. Dle vědomostní úrovně žáků pracujte buď s celou třídou dohromady, nebo je nechte pracovat ve skupinách. Ze sesbíraných informací žáci vyberou ty, které se týkají příčin, průběhu a důsledků revoluce (změny, které revoluce přinesla). Doplní, kdy se revoluce odehrála. Ve zkratce popíšou současnou situaci v ČR. Pokud to bude nutné, doplňte důležité informace formou výkladu. Žáci mohou získat potřebné informace ze zdrojů, které jim dáte k dispozici (např. internet, vytištěné články, publikace).

3. Oranžová revoluce

V dalším kroku budou žáci zjišťovat obdobné informace o Oranžové revoluci na Ukrajině. Rozdělte žáky do skupin po 4 a dejte jim k dispozici informační zdroje (internet, články, případně knihy), kde naleznou potřebné informace a údaje.

Žáci se budou držet následujících bodů:

- Kdy? (Kdy se odehrála?)
- Proč? (Příčiny, které k ní vedly?)
- Jak? (Jaký byl průběh revoluce?)
- K jakým změnám revoluce vedla?
- Jaká je situace na Ukrajině dnes?
- Výsledky společně zkontrolujte.

4. Porovnání

Žáci i nadále pracují ve skupinách. Na papír si vypíšou body, které měly obě revoluce podobné a ve kterých se lišily. Překontrolujte správnost splnění úkolu, případně rozeberte výsledky. Závěrem dejte žákům možnost vyjádřit jejich názory a myšlenky k danému tématu. Při dostatku času můžete reflektovat i práci ve skupinách (její průběh, pocity a zkušenosti žáků).